

REGELŐ.

Pesten vasárnap július 30^{kán} 1837.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esütőrtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Egy közös mulatság kellemetlenségei.

Claudius szatócs, tizennyolczadik évében, egy szatócs társának leányával nőszült. Szépség, szelidség angyala volt a' nő, férjét boldogító, 's a' boltban segéde. Claudius nejét tartá a' nőnem remeképek, ez viszont férjét a' házasok példaképének. A' házaspár néhány fáradságos év után jeles vagyont szerze; de mivel a' gondviselés gyengéd szerelmök zálogával házasságukat nem áldá, szóban forgó barátink igyekeztek (boltjok tartalmán, a' kartonon, zsinóron, czérnán, tűn, szalagon tul adva) éltek többi napját egy nyugalmas 's kellemes helyen leélni. Ezért is kereskedésben heverő tőkéiket beszédvén, nyilvános bankba tevék, 's a' boldog házaspár L e m a n tó mellé egy mezei lakra vonult.

E' mezei lak nem volt, mint tán némellyek képzelik, valamelly schweiczi táj, hanem Londontól csak negyed mértföldnyire feküdt, 's azon magasztalásoknak, mellyekkel azt uj birtokosa előtt az eladó halmozá, éppen meg nem felelő. A' messze terjedő veteményes kert dús természetményeivel, 40 láb széles 's 80 lábnyi hosszú kopár területre olvadt. — Az ott talált illatos virágágyak száma 2 szegfű-bokorbul állott, 's a' tömérdek gyümölcsfák helyett 2 almafát, egy gyümölcstelen cseresznyefát, 's egy törpe barackfát találtak, mellynek fanyar, soha meg nem érő, gyümölcssei szükségben golyók helyét pótolhaták-ki. Még is a' boltnak záros köréből jött J o h n s t o n 's neje a' föld terén igazóbb tájt nem képzelének, mint uj birtokuk 's virágaik regényes fekvését: azért egyszerű mezei hevékben e' birtokot megegyezőleg L e m a n tó melletti mezei laknak keresztelék. Igaz, hogy akkoriban, egy közel fekvő iszapos vízű posvány a' genfi tavat, 's a' primroi halom a' havasokat képzelteheté: azonban e' képzelhetés napról napra enyészett; mert a' körösleg épülő lakok a' kilátás körét szűkíték; 's hogy a' szerencsétlenség teljes legyen, még a' tó is lecsapoltatott. Barátunkat ezen építési düh éppen nem keseríté; mert a' jelenkori ipar mellett, melly az építőket hevíti, nem csudálhatnók, ha őt is hasonló

sors érné azon eltökéltében, hogy a' cumberlandi hegynek ormára megy remetéskedni. — E' csendes házi boldogságban kezdé egy reggel julius hó 3-ikán a' házaspár, reggelije után, szokott mindennapi foglalatosságát. Claudius reggeli pipáját sziva 's ablakra dülve olvasá a' Morning-post békes hirlapot, melynek visszavonultsága napján előfizetője lön, míg Johnstohnné asszony a' kertben fűvészkedik. Claudius a' hirlapot futólag átforgatván, meglepültséggel szemlélé, mint foglalkozék hű neje a' mezei gazdasággal.

„Mi boldogok leszünk, édesem!” — mond gyöngéden nejéhez — ha összekelésünk évnapján is — a' maihoz hasonló derült napunk leend.“

„Szivemből ohajtom — felelé hason gyöngédséggel mistress Johnstohn — de ma, még csak julius 3-dikát számoljuk, 's augustus 24-keig változhatik az idő.“

Tanácsos lesz az olvasót arról értesíteni, hogy házaspárunk magtalansága fölött azzal vigasztalá egymást, hogy a' kisedre, kit az ég tőlek megtagadott, halmozandó gyöngédséget 's nyájasságot egymás iránt tanúsíták. Örökös egymás iránti gondoskodás, kívánatuk megelőzése, 's figyelem tölté-el keblüket, nem pedig czivódás, 's házi zajok. — Még is csalódom. — Éppen az egymás javát munkálni akaró gondoskodás borítá koronként házi csendességük egét komor fellegekkel. Mindegyik konok ellene volt az egyedüli akaratsnak; sőt már a' legcsekélyebb gondolon is félték, nehogy ez által egymás kívánatinak gátjai legyenek. Ez volt közttek némi kis házi bajok, sértegető kifejezések, 's ni több, czivódások szülője is, melyek szintolly nehezen hozának maguk után békülést, mint más házas párnak örökös viszáljai.

Ez alatt Claudius, neje szavain megütközve, a' légmérőhöz lépett, azt megtekintendő. Az örvendetes meglepetésnek néhány percze után nejét szöllítá.

„E' műszer, mellyet magad előtt látsz — mond ünnepélyes méltósággal — a' légkör jelen 's történhető változásainak kijelelésére szolgál, 's ennek következésében, ha a' kényeső fenn marad, derült napjaink tartósak: ellenben, ha merész reményeim tüntével kétkedésed valósulna, 's az égből omló zápor erdőt mezőt habköntösbe öltöztet, kész leszek a' kenti vagy surrey-i grófságba zárándoszkodni.“

Még is szükség lesz az olvasót, kit e' válogatott szavak ejtése különösen lepne-meg, értesíteni, hogy Johnston, mióta boltjával felhagyott, egy tudós társaságocska tagja lön, melly csekély árért az olly kereskedők 's polgárok nevelési hiányát pótolja, kik iskolai tanulmány nélkül szerencse kedvencei lettek. E' társaságról nem szóllok;

barátunk dagályos beszéde eléggé nyilvánítja a tudós társaság tudakosságát. Tudós tagsági természetes következtetésében, minden tudatlansága mellett is, egész országban legrémítőbb pedant lön. Ez idő óta halálos ellene mind azon beszédeknek, melyeket kikeresett zífia szódagály nem piperézett. Most hosszasan fejtegeté azt, mit előbb két szóval kifejezett. Így szóllítá p. o. szolgálóját: — „Hozd-el azon búrtort, mely nyughelyünk légköri melegének emelésére találtatott“ — ha t. i. az ágy-melengetőt kéré. — Így akará, a' kenti és surrey-i zarándokoskodásról szólva is, csak azt mondani: „nem Hamstead-ba megyünk, mint mult éven, hanem Greenwich vagy Putney-ba, e' helyek egyikén sült étkek megemésztésére.“

„Menjünk, hova akarod angyalom!“ — felelé a' legbarátságosabb mosolylyal mistress Johnston.

„Szerelmes barátném! kegyeskedj egyedül elhatározni; a' választást kényedre hagyom.“

„Greenwichre vagy Putney-ra, nekem mindegy, határozd tetszésed szerint; tudod, édesem! ez leginkább örvendeztet.“

„De hisz' személyed iránti tekintetből történik, hogy a' választást neked engedem. Tudod, Sarah, hogy egykedvűséget csekélységekben sem tűrök; tudhatod, hogy mindent megvetek, mi — azért kegyeskedjél“ —

„Ön igen jól tudja, monsieur Johnston — élénken közbeszóllal Johnston-né — nekünk nincs egyéb kívánatunk, mint egymásnak tetszeni. Azért határozzon ön, én nem teszem.“ — A' boldog pár most heveskedni kezdett.

„Ön tehát kényszeríteni akar a' választásra Madame?“

„S ön, uram, késztet engem' határozni: holott tudja, hogy akarja enyim is? Önnek magaviselet e gyalázatos, irtóztató.“

Most mistress Johnston azt tévé, mi illyes esetekben a' némberek szokása; t. i. sirt.

„Legyen hát, Madame, hogy műszóval éljek.“ — Itt egy kemény ajtózörrenés félbeszakasztá a' beszélőt, ki most szándékozik nejét hatalmas logikájával porig alázni.

„Claudius, szerelmem! szóll mistress Johnston le nem irható megindulással — ez Samuel bácsi! — Menjünk, angyalom, Gree — Gree — vagy Put — ney-ra; — menjünk Greenwichre vagy — édesem, ne indulatoskodj!“

„Legyen hát! — mert hidd-el, édesem, semmi sem összeütközőbb azon elvekkal, melyeket Loke egy halhatlan munkában nyomosan, elmés ügyességnek nevez, mint az örökös tétovázás. Azonban sem Putney-sen Greenwichre nem megyünk: e' részben határozzon Samuel bácsi!“

a

Samuel, mintegy 50 éves agg nőtelen, körül belül 12,000 font sterlingnek ura lehetett, melyben nem igen látszék valakivel osztakozni akarni. Samuel szíve 's lelkülete nem igen dicséretes volt. Gyanítható örökösei, szeszélyeinek 's komor kedvének folytonosan érzék nyomasztó súlyát, noha egyiknek sem engede még bizonyos reményt javai felett egykor rendelkezhetni. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy rossz kedvét csak borús napokban érezteté szokás szerint, vagy, ha gyomra terhelve volt. Most azonban az ég derült volt, 's emésztő eszközei megfeleltek tisztóknak: azért is a' házaspárt vidor arczczal 's nyájas mosolylyal üdvözlé.

„Jó reggelt, gyermekeim! mint látom, ti mindig enyelegtek és szerelmeskedtek.“

„Éppen nem, édes nagybácsi! — felel mistress Johnston, ki férjének egy jazmin-bokrot segite átültetni — férjemmel éppen most valólk élénk vitában.“ — 'S e' szavaknál mosolygva nézett egymás szemébe a' gyöngéd pár. — Samuel bácsit e' szavak nem zavarák véleményében, melynek bizonyosságaul egy fityet vetett.

„Ezennel megfejttem önnek a' dolog miben létét édes nagybátyám — mond Johnston fontosán. — Nőmmel éppen most készülénk azon évkori időpontról, összekelésünk évnapjáról, megemlékezni, 's tervünk volt, egy falusi mulatságra menni: de a' választandó hely felett még nem egyezénk-meg. Legyen ön magnes-tűnk, vezéresillagunk; vessen kétkedésünknek véget; jeleljen-ki a' földabroszon egy pontot, mely felé evezünk, 's azután tartson velünk.“

„Az ördögbe is! — felkiált Samuel, kire a' végszavak nagy hatást tettek, — illy mulatságok átkozottul költségesek! Midőn este a' mulatságnak vége szakad, egy pár guinéval mindig kevesebb van zsebünkben, és semmi haszon belőle.“

„Igaza van, nagy uram bátyám! — közbe vág Claudius — de mit szóll egy közös mulatsághoz, he?“

„Ez fölséges ötlet, Johnston! Igy veled tartok. Tiszta szívvél veled tartok.“ — Kétség kívül sokan csudálkozandnak Samuel bácsinak illy örömjajos megegyezésén, ki kevéssel előbb még ellenszegült a' házaspár évnapj ünnepének, azon félelmében, hogy egy pár guinéval kevesebbje lesz. De erre őt nagy ok készíté. Samuel bácsi t. i. egy vörös szattyán-tok birtokosa volt, melyben tizenkét ezüst kalánt, ugyan annyi 's azon érczű villát 's kést tarta; szokását, melyet ezen evő-eszközzel üze, mindenki ismeré; bácsikánk minden közös mulatságba, melyre hivatalos volt, azt magával vivé, 's e' helyesen kiszámolt előlátásánál fogva minden hasonló mulatságokban részt vön a' nélkül, hogy fillérjébe is került volna; mert, míg a' többi részvényes a' mulatságra maga részét megadá, egyik kap-

pannal, másik pástétommal vagy borral, — ő is lerová tartozását, midőn evőeszközét kölcsönzé.

„Helyesen! — kiálta még egyszer — fölséges ötlet! — al fresco, kedves Claudiusom! — (Samuel bácsi e' szavakat florenczi utjában tanulta.)

„Igen! menjünk al-fresco-ra, vagy más helyre — felelé fontosan a' tudós társaságocskának tagja.“

„Nagybácsi ez által azt érti, hogy szabad ég alatt együnk — mond mistress Johnston — ez fölséges, dicső gondolat!

„Fölséges! angyalom — kiált Claudius, 's mint egy ügyes, szellemdús író valamely jeles munkában, mellynek czimjére jelenleg nem emlékezem, olly kimerítőleg emlékezik, mondván, hogy a' részleges multság valódi gyönyört nem ad, ha csak minden alkotó részei “ —

Claudius, most kiakará mutatni mély tudományosságát al-fresco-val lőtt bakja kipótlásaul: azonban képzeatinek özönébe ugy bebonyolódott, hogy beszéde közepén elakadt. De az uj tag menthető, ha koronként gondolatainak fonala megszakad is. Ő csak rövid idő óta avattaték tagnak. Volt volna csak ő, a' tudományos társaság 40 évi alapításától óta, annak fölkenntje, kétségkívül jeles hajlamaival annak egyik legkitünőbb csillagává leende. Most ismét ujra kezdé körbeszédét a' homlokát zsebkendőjével előbb kétszer háromszor megtörő uj tag, hogy széledt gondolatait összeseperje, 's ujolag kezdé: „Azt akarám emliteni, hogy a' meghivandók számában 's választásában nem lehetünk eléggé előlátók. De addig is elég időnk levén, ezt használva, tüstént munkához kellene fognunk. Nagyön csalódnám, ha okos vigyázat, melly minden társasági, politikai, tudományos 's erényes egyesületnek alap-elve, munkánknek ohajtott sikert nem adna; ha egyes erővel, mától augusztus 24-dikeig annyit ki nem vihetnénk, hogy a' gyönyörből 's vidámságból olly összeget gyűjtünk, melly kis közönségünkre egyenlőleg áradva annak minden egyes tagját a' mezei 's csendes házi éelemény végtelen kéjözönébe meritené.

(*Folytatása következik.*)

ORSZÁG-'S NÉPISMERTETÉS.

A' muzslai lakosok Esztergam vármegyében.

(A' muzslai köznép öltözetének képével.)

Esztergam vármegye területe 19¹/₁₀ □ mértföldet foglalván-el, megyéink közt a' 45-dik helyen áll. Földje, mellyből 149.638 ezer hold használható, a' Duna 's Garan által hasítottván keresztül, a' kereskedésnek kedvez.

Hegyei 3 különös hegylánczhoz tartoznak. A' vértesi, délnyugoti részén tömérdek hegyesúccsal (mellyek közt a' márvánnyal bővelkedő G e-

reccsen nevezetes) terjed-el. Észak-keletről a pillisi kanyarul-be, holmi régi épületek romjaival díszeskedő kopasz Árpás hegyével. Végre a Barsból jövő velkapolai hegyláncz.

E' tömérdek helyet elfoglaló hegyek semmi érczet, de annál több márványt adnak, 's különbféle színűt; u. m. vörös, fehér, kékest, barnás vagy hamvást (melly leginkább a vadacsi pusztán, Gerecsen hegyéből ásatik) és zöldes-sárgát — ezen kívül kőszenet, (melly nem használtatik), foszló agyagot, keserű sőt, üveg hűtőkban használható fehér finom fővenyert, 's meszet. Ásványos vizei az esztergami keserű forráson 's hajdan fürdésre használt meleg taván kívül nincsenek.

A' Duna, mely itt szőlők 's erdőkkel koszorúzott hegyek közé szorulva még fölségesebb tekintetet nyer, Garan, Sikince, 's tömérdek mocsárai, számíthatlan mennyiségű halat, tekenős békát, csikot, 's nagy fekete rákokat természetnek. Ebednél dúsan jövedelmező viza-halászat van a' Dunában.

Számos erdeiben szarvasok, őzek, dümvadak, vaddisznók, nyulak, rókák, farkasok, foglyok, szalonkák; mocsárookban 's folyókban számos vízi madarak tanyáznak.

A' népeességhez képpst kevés rétje 's legelője van. A' Nyerges-Ujfalu-siakon kívül (kik szolas, gyors, tartós lovakat nevelnek) — kitűnő marhatenyésztést a' lakosok nem űznek. — A' nemesebb juh-tenyésztés csak uraságoknál divatozik; nemesítésükre leginkább a' bátorkeszi 's bajnai uradalmak fordítanak különös szorgalmat.

A' méh- és selyem-tenyésztés csekély fontosságú.

50 népes lakhelyen 's öt pusztán 56.233 lélek lakik, és így 1 □ mértföldre 2.900 lakos esik, kik nyelvre nézve Magyarok (41.998), Tótok (6820), Németek (6733), Zsidók (682), nem egyesült Görögök (73). — Vallásra nézve katolicusok, nem egyesült görögök, evangélikusok, reformatusok, és zsidók.

Szorgalomra nézve, a' városi mesterembereken kívül (kik közül legtöbb a' esizmadia) kevés figyelem fordittatik. Föld, erdő, szőlő-nemesítés nem divatozik. A' bajnai 's bátorkeszi uradalmakban, hol a' homokos föld fákkal beültetetik, mocsárok leszáríttatnak, takarmányra, barom-nemesítésre gond van, kitűnő ipar mutatkozik. Bár számos Nyerges-Ujfalusi foglalatoskodik is kőfaragás- 's márvány-simitással, nevezetes gyára azonban nincs a' megyének a' bátorkeszi répa-cukor gyáron kívül.

Esztergam megye átszeldelve az országos folyam habjaitól, kisebb 's nagyobb hegyektől 's halmoktól borítva, kellemes, tiszta, egészséges éghajlatával, virányos szigeteivel honunk legkiecsőbb megyéi közé számítható. — Földje különböző. Itt fekete buza-termő 's illatos rétekkel diszlő: amott kellemes hajlású halmai feketés sárga agyagosak; máshol ismét homokos.

Buza mindenütt, de különösen Garan mellékén buján tenyészik; a' megye fő természetménye még is rozs és zab. Árpa kevés, de annival több kukorica terem. Legnagyobb mértékben mivelik a' burgonya-földeket. Len kevés, kender főleg a' Garan mellett, bőven tenyészik. Dohány csak némelly kertekben látható.

Zöltség 's kerti vetemények között legtermékenyebb a' bab és tök, mellyek a' kukorica földeken tenyésztetnek: sőt mióta Lacsny ur czu-